

8 КЛАС

Речення. Види речень

Повторення

Речення бувають: розповідні, питальні та спонукальні; неокличні та окличні; прості й складні; прості бувають: двоскладні та односкладні; поширені й непоширені; повні та неповні.

1. Визначте вид речення за метою висловлювання, поставте в кінці відповідний розділовий знак.

1. Та ясна зоряна ніч залила все тьмяним світлом, вирінала їхні силуети на тлі вікна (За Т. Рубан). 2. Може, він теж збирався їх покинути (За Г. Пагутяк). 3. А життя завжди краще за будь-який фільм (За Т. Рубан). 4. Але ж так цікавіше: на Казкову Країну треба чатувати, розумієш (За О. Русіною).

2. Запишіть текст, поставивши відповідні розділові знаки. Визначте види речень за метою висловлювання. Продовжте розповідь, використовуючи різні види речень.

Знаєш, Максиме, я вже давно мріяв про собаку Як добре було б Грайся, бігай із ним наввипередки Але ж і прибирай за ним, вигулюй рано-вранці, коли найбільше хочеться спати Потім ця шерсть скрізь, погризені капці, обдерті шпалери Перспективка ще та

Одного разу я вийшов на вулицю й зустрівся поглядом із великими карими очима, які сумно дивилися на мене Великий рудий пес підійшов ближче й глянув так промовисто, ніби сказав мені А чи не виженеш мене, як мій колишній хазяїн, якого я так любив, не скажеш: іди геть (За Н. Смирною).

3. Переробіть речення так, щоб вони змінилися за метою висловлювання; поставте відповідні розділові знаки (можна змінювати форму слів і додавати нові). Придумайте початок історії, або її продовження, або початок і продовження.

Гранітний Велетень лежав біля моря споконвіку. І його давно вже нічого не тривожило, крім галасливих чайок (За А. Кузьменко).

4. Визначте серед речень окличні за інтонацією. Позначте ті речення, у яких можливий у кінці подвійний знак (!!).

1. Я не думала, що ти такий байдужий 2. Може, Каспар хоче його приручити 3. То навіщо Єдиноріг забрав книжку 4. Як же мені раніше не спало на думку 5. Ти перша людина, яка мені поспівчувала (За Г. Пагутяк). 6. Тільки встигай збирати дари літа 7. А чого варта польова каша, зварена на живому відкритому вогні (За О. Будугай (Савченко)). 8. Того дня Матвієва вчителька записала найбільше зауважень у щоденниках за свою кар'єру: майже пів класу не з'явилося на урок, залізло під столи в ідальні й поснуло 9. Писати книжки — складна справа (За О. Русіною).

5. Переробіть речення так, щоб поширені стали непоширеними, а непоширені — поширеними.

1. Минуть роки. Дитинство пройде. Воно тихесенько прослизне крізь причинені двері дитячої кімнати (За Т. Рубан). 2. Мама заплакала. Доня зрозуміла. Незабаром у неї буде сестричка! (За Г. Пагутяк).

6. Запишіть речення й підкресліть граматичні основи. Визначте, до якого виду за будовою належать подані речення — складних чи простих.

1. У Соломії тьохнуло серце: зараз вона нарешті зможе хоч комусь розповісти про обсерваторію! (За О. Русіною). 2. Коли думаєш про це, то не відчуваєш ніякої радості від життя! 3. Доня знайшла в лісі сухі гілляки та притягнула їх за хату. 4. Саме це, на мою думку, найбільша дурниця! (За Г. Пагутяк).

7. Підкресліть у реченнях граматичні основи. Визначте, односкладними чи двоскладними є подані речення.

1. Спочатку хлопчик, шукаючи свого песика, побіг за місто до поля (*За О. Русіною*). 2. Прислухаюся до бринькання гітар зі студентського парку, що разом із вечірнім теплом ллється потоком у мої вікна. 3. Іще надто рано. 4. Мені навіть не віриться, що це насправді (*За Т. Рубан*). 5. Там було чудово! 6. Далеко вниз опинилося місто з його чудовими вежами та старовинними будинками, кам'яними левами, але їй не хотілось туди повертатися (*За Г. Пагутяк*). 7. Замість назви намальовано білою фарбою дивний символ, що нагадував ключ (*За О. Волинською*).

8. Мій Генерале, честь і слава!

9–12. Війна. Бої. Країна. Прірва.

13. А за тобою — чиста правда,
До тебе маємо довіру (*За В. Гришко*).

8. Підкресліть граматичні основи. Визначте, які частини складного речення відповідають простим двоскладним, а які — односкладним реченням.

Людину вважають успішною, якщо вона не засмучується з приводу кожної невдачі, а з ентузіазмом рухається далі. При цьому треба правильно проаналізувати ситуацію, щоб урахувати допущені помилки в майбутньому.

У людини має бути впевненість, що все вийде.

Важливо зрозуміти, що не буде миттєвого злету і, щоб прийти до нього, потрібно довго й наполегливо працювати. Вірити в успіх потрібно постійно.

Мотивацію можна визначити як мету, якої пристрасно бажає домогтися людина.

Треба не просто мріяти, а, як кажуть, брати бика за роги і упевнено йти вперед (*За В. Воронцовським*).

9. Виконайте тест. Укажіть серед складних речень те, у якому НЕМАЄ односкладної частини.

А Українську мову активно досліджують і викладають у багатьох відомих вишах світу, тому вона набуває дедалі більшої популярності.

Б Важливо також дбати про високу якість україномовних джерел інформації, бо тепер часто трапляються фейки.
В Усі ми маємо розуміти, що українська мова — наш національний скарб.

Г Тож бережімо та примножуймо його, кожен із нас має докласти своїх зусиль! (*За К. Булаховським*).

10. Випишіть зі складних речень частини, що є односкладними реченнями. Визначте вид односкладних речень.

Якою б не була мета, для її реалізації потрібно докласти чимало зусиль.

Поступово в людини з'являється усвідомлення, що вона гідна кращого й не пропустить свого шансу.

Точної інструкції, як домогтися успіху в житті, не існує, потрібно вірити у свої сили й довіряти своїй інтуїції.

Якщо зможете дотримуватися основних принципів, ви можете здобути багато чого. Тому будьте самовпевнені й амбітні, ви маєте поставити перед собою мету, скласти план дій і прямувати обраним шляхом. У підсумку обов'язково досягнете успіху в багатьох життєвих аспектах, а досвід підкаже, як діяти далі (*За В. Воронцовським*).

11. Зробіть синтаксичний розбір за всіма відомими вам характеристиками речень.

1. Дерева туляться до вікон, і опадає листя під дощем (*В. Гришко*). 2. Настрій у мене був фантастичний! 3. Змалечку живучи в родині, де полювання вважалось жахливим злочинном, мій пес давно вже втратив свій мисливський інстинкт (*За Л. Ворониною*). 4. Дівчинка крадькома зиркнула на свій камінець: він був звичайнісінький і теплий. 5. Механізми можуть перетворити в машину саму людину (*За Г. Пагутяк*). 6. Максим Березовський — автор першої української симфонії та опери, засновник жанру хорového концерту (*За Т. Асадчевою*). 7. Усі великі нишпорки мали батьків і пройшли через їхню опіку, турботи й надмірний контроль (*За М. Шербиною*).